

Lovforslaget sættes til Forhandling.

Landbrugsministeren (Kr. Pedersen):

Dette Lovforslag er et Led i de Bestræbelser, der er fremme for at skaffe bedre Betingelser og lettere Adgang for Ungdommen ude paa Landet til med smaa Midler at faa egne Hjem. Alle Partier, tør man vel sige, er enige om, at Forholdene for Øjeblikket er saa vanskelige, at der bør gøres noget ogsaa fra Statens Side for at støtte disse Bestræbelser ude i Befolkningen. Nu ved jeg nok, at vi i Gaar har behandlet en Sag om Udstykning af Præstegaardsjord til disse smaa Hjem, og at der ligger et Lovforslag i Folketinget om, at Len og Stamhuse skal overgaa til fri Ejendom, og at man ved disse to Love, hvis de vedtages, vil skaffe Jord til Veje til saadant Brug; men vi ved alle sammen, at den Jord, der straks vil blive til Raadighed, ikke vil blive af stor Udstrækning. Lovforslaget om Len og Stamhuse har ikke en Gang været til anden Behandling i Folketinget, og om det i det hele taget bliver vedtaget, vides ikke. Om Lovforslaget om Præstegaardsjorder bliver vedtaget, ja, det haaber jeg, men man ved jo heller ikke det. Men i hvert Fald ved vi en Ting, at selv om disse Lovforslag bliver vedtaget, faar man ikke videre megen Jord til den Anvendelse lige straks. Som Lovforslaget angaaende Len og Stamhuse foreligger i Øjeblikket, er der Anledning til at tro, at det vil blive vedtaget i den Form, at der gives Frihed for Len og Stamhusbesiddere til at overveje, om de i det hele taget vil acceptere at lade deres Ejendomme gaa over til frit Eje paa de Betingelser, der er stillede. Og om Præstegaardsjord fik vi at høre i Gaar, at der ikke er meget af den Slags lige i Øjeblikket. Dette Lovforslag her gaar ud paa at finde en Form, hvorunder man straks kan faa Jord til Oprettelse af disse smaa Hjem. Dersom man er enig om, at det er nødvendigt hurtigst muligt at vise, at man i det hele taget har Øje for de vanskelige Forhold og er rede til at gøre noget for at hjælpe paa disse Forhold, tror jeg, at det er nødvendigt, at man supplerer de nævnte Lovforslag med det, som her er til Behandling; thi dersom dette Lovforslag bliver vedtaget, vil der kunne komme Jord frem, som kan benyttes til at oprette disse smaa Hjem paa.

Lovforslaget gaar ud paa, at der skal ned sættes en Kommission for hele Landet bestaaende af 6 Medlemmer, hvoraf to vælges for Jylland, en for Fyn, en for Lolland-Falster og to for Sjælland, Møen og Bornholm, og denne Kommissions Opgave skulde

være først at finde den Jord, som er at faa i det aabne Marked, og som er egnet til denne Anvendelse, og dernæst skulde den være opmærksom paa, naar større Ejendomme kom til Tvangsauktion, og da indberette det til Ministeriet, saa at Staten eventuelt kunde faa Forkøbsret til saadanne Ejendomme, forsaavidt de egnede sig til Udstykning og kunde faas til en rimelig Pris.

I § 4 er der foreslaaet, at dersom man ikke ad disse to Veje, Køb i det aabne Marked og Forkøbsret til større Ejendomme, der er til Tvangsauktion, kan fyldestgøre Efterspørgselen efter Jord, skulde der gives Lovhjemmel til ved Ekspropriation at skaffe Jord frem til en rimelig Pris. Og det er ikke alene til det mindre Landbrug, her er Tale om, at man skulde kunne anvende Ekspropriation, men ogsaa til Fremskaffelse af Byggepladser i Byerne. Hvad angaar Ekspropriation til Byggepladser i Byerne, er der i Forslaget stillet den Begrænsning, at den kun maa forlanges, saafremt de ledige Beboelseslejligheder i det sidste Aar har udgjort mindre end 5 pCt. af samtlige Beboelseslejligheder i Kommunen; først saa kommer det Forhold frem, at man begynder at faa Lov til at ekspropriere Jord, og Jorden gaar da til Kommunerne. Selvfølgelig ser jeg meget godt, og det viste sig ogsaa under Behandlingen i Folketinget, at det er Ekspropriationsbestemmelsen i § 4, som vil give Vanskeligheder og vil møde størst Modstand. Det konservative Folkeparti i Folketinget var i det hele taget imod Ekspropriation. Venstre gik med til at anerkende Ekspropriation med Hensyn til Byggepladser i Byerne, men ikke med Hensyn til Oprettelsen af smaa Brug ude paa Landet. Det er min bestemte Opfattelse — ikke fordi jeg i særlig Grad er Ven af Ekspropriation, skønt jeg heller ikke er bange for den —, at den i Øjeblikket er ganske nødvendig. Dersom man tænker sig, at dette Lovforslag skulde faa den Virkning, som vi alle ønsker, at der virkelig blev oprettet en hel Del Brug paa Landet efter dets Vedtagelse, er det ikke saa ganske faa Penge, der kan blive Tale om for Staten at anvende dertil; og dersom man saa ikke faar Ekspropriationsbestemmelsen, forekommer det mig ganske umuligt at praktisere denne Lov, uden at det vilde have den Virkning, at Jorden yderligere vilde stige i Pris. Og det forekommer mig, at det er en given Ting, at naar man fra Statens Side medvirker til at skaffe Jord til det Brug, her er Tale om, maa man i hvert Fald paa Forhaand sikre sig, at disse Penge ikke bliver